DOVILĖ ZELČIŪTĖ

DŽULJETOS SUKNELĖ

D O V I L Ė Z E L Č I Ū T Ė

DŽULJETOS SUKNELĖ

Eilėraščiai

LIETUVOS
RAŠYTOJŲ
SĄJUNGOS
LEIDYKLA

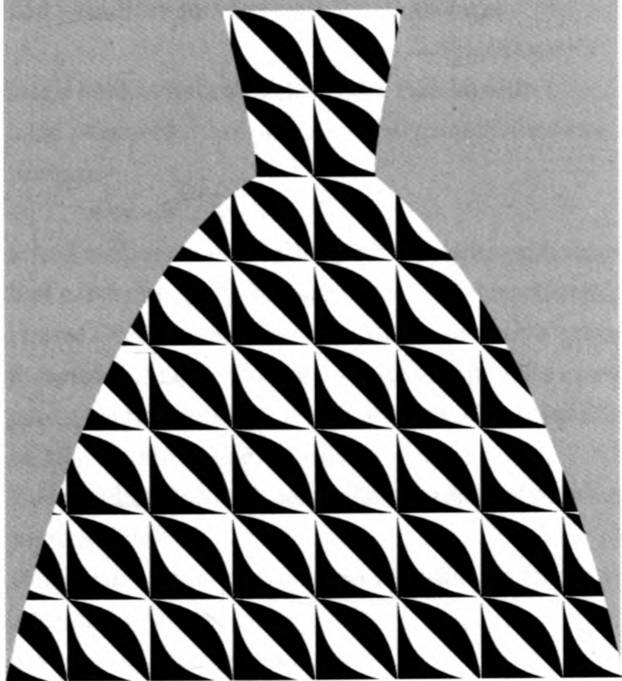
VILNIUS

UDK 821.172-1
Ze42

KNYGOS IŠLEIDIMĄ RĖMĖ
KULTŪROS MINISTERIJA

ISBN 978-9986-39-754-0

VASARINĖ

O Hamletas sakė
na žinai
kad nereikia bijot jokio ilgesio
vis tiek nugalės srovė apšvietimas ir veidrodžiai
kaip jis šauks kaip bijosiu, širdie
kad nepultum su visais tais vainikais į upę
juokinga
salėje kažkas išsitraukė ledinuką nuo kosulio
o kai princas suriko – mobilusis užgrojo Bethoveną
norėjau
tamsos ir tylos
ir kad niekas neverstų mūsų mirti po šito vaidinimo
kad galėtume be skubos tarti rimuotą tekstą žiūrėti
į basas Ofelijos pėdas kad nereikėtų nusivalyti grimo
ir surinkti išmėtytų kraujo skiaučių o rekvizito mergaitė
gautų truputį atostogų ir toji perplyšus Tėvo šmėkla
su Klaudijumi suaugtų į viena
kad nesukruvintų rytdienos išdavystės upeliai ir kasdienybė
taptų malda
Palinkęs ant upelio auga gluosnis ir veidrodyje vandenų skaidrių
Atsimuša jo lapai balzgani
Ten ji atėjo su margais vainikais
ir mes nuplauktume
ir mąstymas
nepadarytų mūs bailiais, Ofelija

Mus kratė
kratė ir kratė
su *Audra*
leidomės Rusijon
Prosperas ir Kalibanas
gniaužė kumščius galvą skėlė
vaikiškas įniršis nuostaba –
visa yra kartu
aukštis ir dugnas
danguje
mes sapnavome Dievą
ir jeigu žūsime –
įsitvėrusi kiek prairusių Ferdinando marškinių
jeigu žūsiu
regėsiu
sukasi ant puantų
jau pažinusi laisvę
Miranda

Ką iš gastrolių atminsiu
senatvėje
jei senatvė įvyktų
duobėtame danguje
Šekspyras kartojantis *Audrą*
su žaibuojančiais titrais
angliškai kataloniškai rusiškai
apsigobusi galvą cerkvėje
lankstausi į visas puses
priešais šventuosius
Dievo Motina
gobki mus rankšluosčiu
ir suraminki
Vilniuje ir Voroneže
mums dar liko spektaklių
dūmai kodylo –
Gospodi, pomiluj,
Gospodi, pomiluj...

Kokios ten jūsų nuodėmės
mosteli ranka nusidėjėlis –
božij oduvančik...

Įsižeidžiu
reiškia – neįgali?

Salėj
kai palieku realybę
Prosperas
turi pereiti
iš vienos realybės į kitą
bet žengia į trečią

Tai į kurią pereinu aš?

Bijojau likt be tavęs
be širdies be karališkų rožių
o gal be arbatinių jau dabar nežinau
ar tai tu mane prijaukinai
prie žemės ir žemių taip po truputį
genėdama drauge su geniais nardydama
trumpus šviesos atstumus
vis labiau susitaikiau:
mes tampam žole virvam giliom srovėm
nesutraukomais vandens siūlais užsirišę akis
kol antžemy prisikėlę
prasimušę pro plutą
                    aptaškyti ryto šviesos
vėl susitiksime

Kai numirei
dabar jau ir aš
nebebijosiu

Džuljeta Krajovoj
prieš veidrodį
paneria į suknelę

Nesuprantu
sako
kodėl ji tokia plati

Ai,
turbūt tada laukiausi

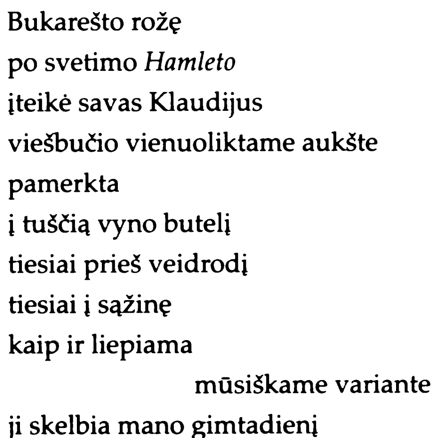
REPETICIJOS. I

Bijojau pamiršt tavo veidą
išblukintas saulės
nusvidintas prisiminimų
užpustytas debesų pusnimis
jisai tirpo
ir aš niekaip nepajėgiau sulaikyt
tavo bruožų
regėdavau
                    kas nors nusišypso
šiek tiek skaudžiai tamsiai lyg tu
arba atsikosi
ir tasai balso tembras
sustabdydavo širdį
                                        bijojau
pamiršt tavo eigastį
antro ir trečio veiksmo žodžius
kartodavau tekstą
kol išsekdavo prasmės
visa buvo perniek visi šokiai
palytėjimai muzika –
tada pavargau ir pasidaviau:
grįžau į teatrą
ir visa pradėjau iš naujo
tik su kitais artistais

Žemėtą tavo veidą tavo pėdas
bučiuoju
            prie atvertų ryto vartų
tik maldos
            įprastos ir bergždžios maldos
ir mudu
        viens už kitą tamsesni

Žemėtos kasdienybės dienos ilgos
ir jūra ar ji mūsų? ir tas miškas
ir samanos po galva
                    štai ir viskas
ir mudu
            viens už kitą šviesesni

Bukarešto rožę
po svetimo *Hamleto*
įteikė savas Klaudijus
viešbučio vienuoliktame aukšte
pamerkta
į tuščią vyno butelį
tiesiai prieš veidrodį
tiesiai į sąžinę
kaip ir liepiama
                    mūsiškame variante
ji skelbia mano gimtadienį

Švelnų purpurą
kai bus juoda
už tos uždangos
prisiminsiu

2012 04 30

Taip karštai plosiu
kai tu lenksiesi
apšviestas
geriausio pasaulyje apšvietėjo
plosiu net atsistojusi
tik prašau pasakyk
kurioje dramoje
aš dar vaidinsiu

Voronežo žvirbliai
čirškia baloj prie Vysockio paminklo
birželio tvanka
sulėtina tempą ir judesį
ir maestro
kelia bokalą alaus
                    nuo kaitros ar nuo liūdesio
žvirblių smulkus čirškėjimas
adatėlėm – į širdį

Kaip išversti šiuos titrus
kaip išverst mano baimę tai viskas
gal jau niekad
                nei rytoj nei seni
šio spektaklio daugiau nevaidinsime - - - - - - -
Kaip išversti?

Duok dar vieną
                su tavo širdim buvimą - - - - - -
Paskutinė gastrolių diena- - - - - -
Laikas grįžti

UŽUTĖKIAI

Žinau
kiti miestai
kiti personažai
mus išskirs o suartins
                                        sapnai
tuose užutėkiuose
vesiu per miestą bejėgį
vaiką
jo širdperša
vyresnė už mano
sunkią ranką uždėk ant pečių
sunkią naštą
                        bet nieko
net sapne vėlei nieko nesudaigstysiu
skylėtas kaliausės drabužis
tavo sielvartas nusidrieks
ar tai samanos? ne
pasikloki mano eilėraščiais
ar tai saulė? artėjame
štai ir sapno užutėkis
tavo virpančios rankos
                                        vėjas
ieško
        ką apkabint

DŽULJETOS ŽALIOJI

Stovėjau ir kamavausi
                        kurią suknelę
                pasirinkti iš drabužinės
vėliau nebebus nei pasirinkimo
                    nei laiko
kiekvienam veiksmui paveikslui
dailininkas užvilks tuos gyvenimus
nė necyptelsi

Bet dabar
šią saldžią akimirką
kai dar galiu pati
                    pasirenku kartūno paprastą
žaliais ir baltais ornamentais
trumpomis rankovėmis
                    gerokai aukščiau kelių
kai įeisiu į sceną
                    dvylikos trylikos
                    nekalta kaip mirtis
nuo pirmos repeticijos
mano kartūnas
mums nespėjus ištarti nė žodžio
lyg po lietaus
                sužaliuos

Tylos gurkšniai
šviesos abėcėlė
kas už mus pamatys išalsuos
šitą liepą nuskaistintą
vaikiško graudulio lyg būtumei
įsitvėręs stipraus tėvo delno
lyg bristumei su motinos juoku
į atvirą purslais sproginėjančią jūrą
lyg sesuo
tau įrištų vasaros kaspiną
lyg paskutinė banga
dar tik ruoštųsi
už horizonto

NEBAIGTA PJESĖ

Ir dabar
kai dar visai nebaisu
vanduo lygus ir galima plaukioti
panirti ir žaisti
išdrįsus nusiirti ir kiek tolėliau
nei kyšančios iš kasdienybės galvos
kai surizikuoti lengva nes žinai
užteks jėgų grįžti galiausiai nėra abejonių
                                        grįžti būtina
lengvas būties alpulys
saulėkaitoj
vidur liepos
dar apčiuopiama neatimama mūsų šiandiena
ir tebūnie –
                    be finalo

KORIDA

Keturiasdešimt metų nuplaukus atgal
radijo ir kitomis bangomis
mudu klausomės operos
tėtis padovanojo
plokštelę įeina į kambarį
stoviu ištikta siaubo
                    ir meilės garsų
sako:
ji nuvylė Don Chosė suvedžiojo
Karmen
jos vilionės ir laisvė baisi
o graži kaip mirtis

šiandien
sėdžiu gretimame kambary
delno dydžio gyvenimas radijukas
vėl banguoja Karmen ariją
net purtosi
apklosčiau jį pledu dabar porą valandų snūduriuos
su alyvom ir tulpėm
ką tik
atėjo aštuoniasdešimt ketveri
drebu nenoriu žinoti ar virkauti

reikia
išbūt tą žinojimą
esame
ir koridos
aistringasis mecosopranas
dar neužsėmė mūsų

Gražiausius mano metus
tėtis
buvo už uždangos

PASKAMBINAU DRAUGEI

sakau
dažnai prabundu
pasak psichiatrų
vangi ir be iniciatyvos
ir tos dienos kur prieš akis
tie mėnesiai metai – – –
noriu mirt
nesulaukus mirties

O kaip tu gyveni?
užsitrauk užuolaidą nakčiai
tokia baisi pilnatis – – –
gražuolė

TOTENGASLEIN. BASEL

Mirties gatvelė
leidžiamės žemyn
ir juokiamės
iš centro
pragariškas ritmas
prie rotušės per kaitrą
putli mergaitė musulmonė
šoka
ugnies diena
ištiško gegužė
mes leidžiamės
mes leidžiamės
                    žemyn

Kūnas savo pasiims
norės valgyti
norės gimdyti
norės mirti

siela – savo:
norės mylėti
norės mylėti
norės mylėti

Bedugnėse susitiksim

PRABUNDU SU EILĖRAŠČIU

Vilniaus gatvėje
nukasa sniegą
lyg brauktų per veidą
sužeistas garso
                    regiu
mano kapas lengvėja

PO *MIRANDOS*

Kas liks iš to mano
taurumo po žemėm
žemės taurėje
iš atloštos galvos
kai klausaus prisimerkus
kaip tėvas tragedijos salėj
kas liks iš širdies
voro siūlas
iš krūtinkaulio tręštančio
pakylėtas į debesį

Jeigu taip besapnuodama
vėl sugrįšiu į priemiesčio krantą
Petrašiūnų dėmėtas vanduo
plauks Anapus o Šiapus
                                        bus šventa
trupios kriauklės tėkmė
ir dugne įsiraususios pėdos
atpažinta gelmė
susapnuotų veidų traukinys - - - - - - -
                                tenurieda - - - - - - -

REPETICIJOS. II

Kas praneš man
kada prasideda
pirmosios rudens repeticijos
kur gausime sceną
Vilniuje? Ciuriche? Osle?
bijau išjungt telefoną
gal mėlynakė
tuoj paskambins
ar atsiųs sms
apie kurio nors žūtį prisikėlimą
kur atsiimti tekstą
klasikinė nūdiena ar
šiandieninė klasika
kol artėja ruduo
rūpinuosi kelioniniais batais
žinau lagaminas didokas
tačiau kas žino
ką reikės pasiimti
visą ar tik dalį jaunystės
nuodėmių bet gal ne tas kurios išrištos
vaikystės etiudų sąsiuvinius -----

O labiausiai nusvarina rankas
abejonės ir baimė

REPETICIJOS. III

Abejonės ir baimė
bet galiu pakartoti
                                        neskauda
aš viską atlikau tvarkingai
kaip sakytų tėvas
o kaip sakyčiau aš
                                        kad manęs nė nebuvo
nors mačiau:
Nidos dangus išsigiedrija
o scenos gilumoje
                                        tyliai praplaukia burės
šitos marios be dugno
delsiu pirkti bilietą
iki kokio ten Rago ar Kyšulio
abejonės ir baimė
bet aš viską atlikau tvarkingai
truputį tvarkiau gėlynus
viriau ir skalbiau
jaudinausi meldžiausi
kad pareitų mylėtų nesirgtų
o sekmadieniai šviestų tvarkingai
ir senis už lango su armonika
Sugrįžki, jaunyste, ar *Jūra, mus apkabinusi,* grotų
kad gimdymas ir mirtis
pagaliau mums baigtųs laimingai

Vienoje scenos pusėje motina
kitoje – tėvas
trečioje – režisierius
moja man
žinau
veiksmas eina į pabaigą
liko kelios frazės
koks pusvalandis
dar trys keturi
pavasariai
tegu gieda
tegu šviečia
tegu moja
nė nepakrutu

Daug šurmulio
daug nuovargio
daug nieko

Laukiu sugrįžtančio tavęs
iš žūklės
nulupu porą svogūnų morkų nuskutu
savo nerealybę dabar bus kitaip
mes gyvensim ne salei o sau
taigi laukiu –
vakarienę valgysim
godžiai
kalbėdamiesi apie upėtakius upių sroves
ir metus kuriais atplaukėme į šį tinklą
ne teatre ne sapnuojamo miesto virtuvėje
mes būsime sau
dviejuose žodžiuose
jie jau spurda
\- - - - - - - - - - - -
ir po trečio skambučio
ištarsime

Tavo veido graudžią ikoną
drovią šypseną
kaltą žvilgsnį neramų
judesį kai kresteli
ant kaktos užkritusius plaukus
perkeliu į premjeras į dramatiškas
repeticijas
būki laisvas
nuo gėlos
miesto karštyje
kai vėjas ridena šaligatviu
tuščią
kokakolos butelį ir afišos
dar skelbia
buvusio sezono naujienas –
tavo žuvys giliai
tavo vandenys vėsūs
tavo vasara – sekmadienio šviesa avanscenoje

man šypsokis
kai sapnuosi Oidipą
kai plukdysi
su vainikais Ofeliją
tapdamas šmėkla
košiamas rūko
šiapus uždangos
būki laisvas
nuo besaikių nuolat sugrįžtančių
smurto vizijų
ir alsuoki
alsuok be gėlos

Miestas užklotas popierium
švariu neprirašytu
Kokio norėtum poterio?
apie meilę mirtį ar kito?

Apie kovo atūžiančią upę
apie šviesą ir mus, dar rūpi

IŠVARYMAS

Tikrai žinau
mano jėgoms
visa tai padaryti
štai aš plikau arbatą
suruošiu tavo daiktus viltis
įdedu lagaminan naują lietuvišką pjesę
Šekspyrą (skirtukas prisegtas prie *Otelo*)
jau laikas
dar klausomės bliuzo
rinkis ką nori sakai
ir aš pasirenku valandas
už kurias nereikės atsiskaityti
su savimi tavimi su tėvyne
mano namai neiškeliauja jie lieka
klostau ir vėdinu žieminius drabužius
glostau tau ranką dabar jau
galiu būti viskuo
parvesti tave iš vienos ar kitos realybės skylės
nuvilkt uniformą nuauti apauti
išprašyti nelauktus svečius netgi Tamsiąją
teateina vėliau
bent po metų dar geriau – po dvidešimties
garsiai ar tyliai
ramiu balsu skaitau vakarais pjesės vertimą

redaguoju reikia ką nors sutvarkyti autorius
sudėlioju klasiką roko sunkiausio metalo grupes
sudėstau į lentynas užrašau metų laikus
čia buvome vaikiški čia – neklusnūs o ten – maištingi
tada mylėjom ir geidėm o vėliau išsigandom mirties
dabar
        skambinu šaukštais ir kočioju tą tešlą lipdau
mums pyragą išvėdinu laikinus scenos namus
ligi trečio skambučio
ką suspėsime – šitai bus mūsų

Sugebėjau užsitarnauti
amžinos motinos
globėjos
suramintojos
amplua
kitokio vaidmens nė nesitikiu

Ar tai dėl aptakių kūno formų
argi niekas neįžvelgia
naikinančio sielą gaisro?

Ak tu, matuška!

Viskas baigiasi
patalais
          begėdiškais
apsidraudimais
tu – mano aš – tavo

Trokštu
tavo tyrumo
aistringo ir
               mirtino

REPETICIJOS. IV

Ir tada jis sako:
                                        nesuprantu tavo santykio
sako nuoširdžiai nepiktai tarsi klausdamas –
tu nesi vaikas
                                visišką sprendi pati
taip kaip aš sprendžiu – šypteli sau –
                                                        ką čia vaidinsite
visi nusijuokia o aš tyliu
režisieriaus balsas siaurėja ir taikosi į mane
gęsta šviesos tik prožektoriaus pistoletas –
tiesiai į veidą
tu sutrikusi suprantu
bet tavo santykis neužtikrintas
                                                                matai
sutrūkinėja grandinė nes kiek daug
priklauso nuo vieno žmogaus
šviesi dienos pradžia
išorinė ir vidinė tvarka
visų personažų jausena –
nusiteik
kuria koja išlipsi iš lovos!
negali turguj pirkti mėsos
ir nepaklaust kiek kainuoja

negali nežinoti
kaip slegia skolos neištikimybė
pirmas ar penktas žvilgsnis
                                        į svetimą
žmogų gyvenimą
tau rūpi! – jis sutankina intonaciją –
kas vyksta
                iš tikrųjų
nuo vieno netikslaus judesio
neatsakingo paso
galima sugriauti visa
dėl ko mes čia susirinkome!
ir tavo vaikas yra tavo vaikas
ir tu puikiausiai žinai kaip elgtis
poliklinikoj atostogų metu
ekstremaliose situacijose –
valdyk jas!
                kai žmogui tiek metų
dažniausiai jis veikia užtikrintai

Gerai, po pauzės, ne savu balsu, –
pabandysiu

Teatras išmokys
užkopti ir nusileisti
kur šiaip nepasiekiama
tiksliai ir be stabdymų
vienąkart suvaidinti finalą

repetuoju kiekvieną dieną
ir galiausiai – pavyks

Dukra
su ašaromis ieškanti sau ramybės
sakau
        eik, vaikeli, į teatrą
po mėnesio
        taip ir padarė

Eikit jūs, *teatralščikės!*
kažkas švelniai mestels - - - - - - - - - - -
                        bet nepataikys

Tik eilėraščio scenoje
galiu būt iš tikrųjų

SPEKTAKLIO ATNAUJINIMAS

Aš tave apkabinčiau:
prisimenu kelią į namus
už tos upės
kryžkeles medžių lapiją kalną
laiptus
prišnerkštas aikšteles
tingius katinus prie konteinerių
prie namo durų
cypteltų
mano taksi
nes visuomet neužtektų laiko
atvykti kaip atkeliauja ruduo ar pavasaris
ramiai be sinkopių ar įtampos
juk tu ir vėl rėktumei kad judu per lėtai
ir jeigu jau taip lėtai skubu
greičiausiai geidžiu tik vieno – tavo mirties
norėčiau tikėti
taip laukiama tiktai manęs
ir vardan tokio laukimo ar meilės
dera visa aukoti
dienos rūpesčius šeimos pietus
teisybės jausmą mainant į melą
nekaltą
galvočiau
juk miršta žmogus
o kas begali būti svarbiau

už gyvybę ar aš ją išgelbėčiau
lėkdama traukiniais autobusais
privačiais automobiliais taksi
stabdydama prie prekybos taškų kioskų ar centrų
kritišku žvilgsniu rinkdamasi vyną
taip, sausą, taip, ne mažiau kaip vienuolikos laipsnių
ir ne daugiau keturiolikos
nepirk, spirituotas, arba gali
atvežt ir nedidelį brendžio
bet gersim kartu!
kur dar sūris ir duona
vaistai nuo spazmų nuo spaudimo
jau cypia galva violetinis veidas
šūdas tas tavo teatras! – taip mane pasitiktum
jeigu nori
aš viską tau suvaidinsiu
muzika – Piotr Leščenko
daina – Oči čiornyje
režisierius mėgėjas
scenografiją susitvarkytume patys
tik svarbu kad mums vienąkart
nepabostų šitas vaidinimas
tik pagalvok
juk premjerą šventėme
prieš kokį penketą metų

Ketverius metus atpylėm
kasdien po spektaklį
iš tiesų tai jau viskas gerklėj
bet rytą
        pašokusi iš sapnų
kartojuosi tekstą ir traukiu
iš po pagalvės
                telefoną
reikia paskambinti
bent parašyti paklausti
gal pagaliau įvyko
                        ko laukėm
galiu nebesijaudinti
nebeprireiks bėgti į vaistinę maximą
- -
Dabar esu pakeliui
ir visai nebaisu
o mūsų vaidinimą
drąsiai meskite
                        iš repertuaro
- -
Supratau,
perduosiu Režisieriui

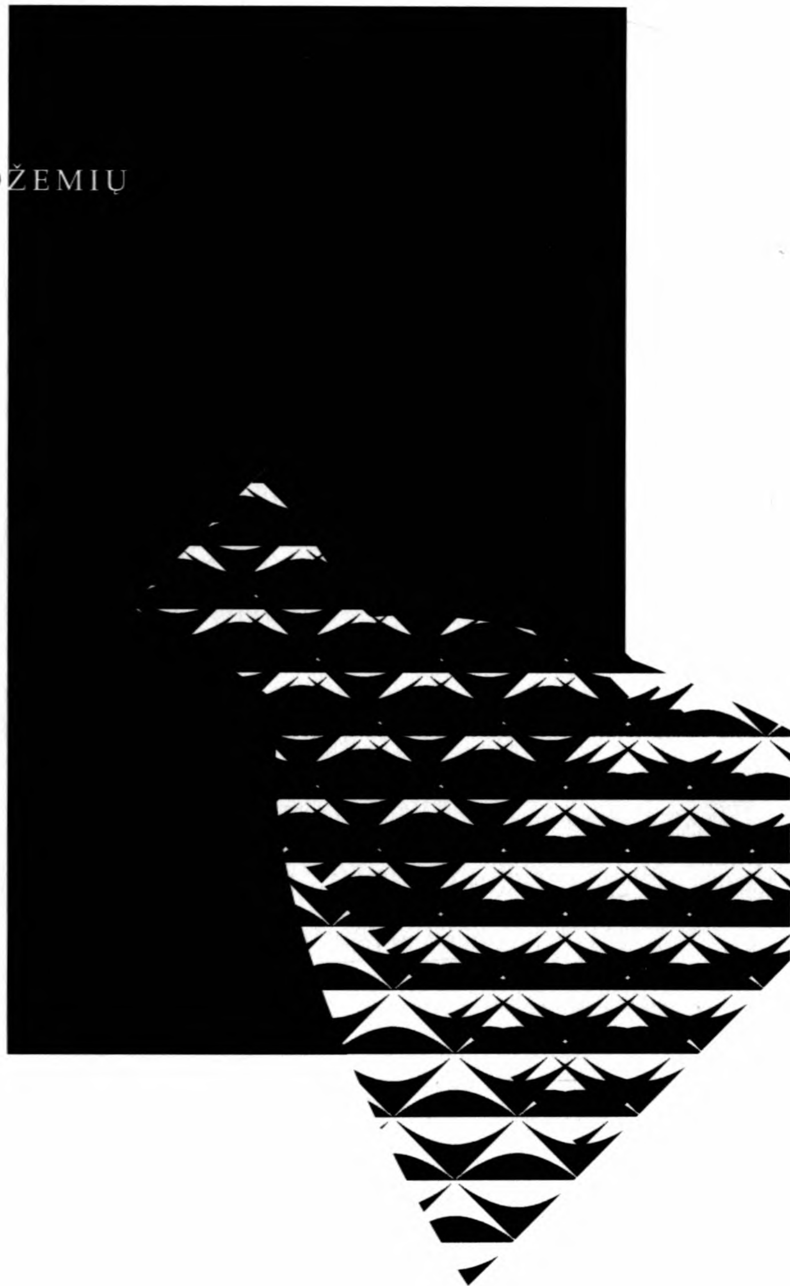

Negaliu patikėti
gastrolės eina į pabaigą
išdavikiškai pievos ruduoja o voratinkliai
apkibo senas dekoracijas
trupė skuba namo
vėjas gainioja bilietėlį
aš žiūrėjau, regis, Šekspyrą
neišvijo
glaudžiausi be vietos

Negaliu patikėt
mano princas
guli scenoje baltas
be proto
aš bijau vėl kad viskas
šitas kartas bus paskutinis
ir ateina nykštukai pikti iš Nekrošiaus eskorto
ir kažkokią melodiją groja
dviem mažytėm armonikom

Negaliu patikėti
paseno
jauna Dezdemona
ir Otelas pavargo pavargęs
bėgti per sceną
ir pati pavargau
ir ankšta Džuljetos suknelė

tyliai keikias Polonijus
o gastrolės eina į pabaigą

POŽEMIŲ

Aš mylėsiu tave visada
šiandien mylėsiu rytoj
aš mylėsiu tave tau nežinant
tau nežinant tave aš myliu
ir man nežinant netikėtai
op! ir griebs ranka už gerklės
šluostysi ašaras teisinsies
negaliu
                    seniai bebuvau prie jūros
begalybė ir grožis
o iš tikro
tai begalybė kaip ledas
pasaulis be tavęs – be manęs
o iš tikro
tai panikos spąstai

GERTRŪDA

Kas buvo svarbiau
vaikas ar mano aistra
ir kodėl – ant tų pačių svarstyklių?

Prisimenu sąrėmius
išsigandusias karaliaus akis
suspaustą
                    Hamleto pakaušėlį
savo riksmą –
jis prišaukė velnią

Taip ir stovėjo galvūgaly dviese
iškankinta prakeikiau
                              jau kitą vakarą
persmelkė
nuodėmingas ir kviečiantis
Klaudijaus žvilgsnis

Per akimirką
                       apsisprendžiau

KLAUDIJUS

Žinojau
          ji pasiduos
ir mes peržengsim dviese
teprasmenga
kraujo ryšiai priesaikos maldos

Aš tikrai nesimelsiu
burnoje – kraujo skonis ir pergalė
paniekinom baimę
kas man brolis ar tėvas
vogtą meilę nebylų sąmokslą
bežadį aistros kliedesį
priešaušry prisimins
rūko perkoštas Elsinoras

O kaip tuščia ir vieniša
be tavęs, mano pragaro karalyste!
ir sielą
          aukoju

TĖVO ŠMĖKLA IR KLAUDIJUS

Dešinioji – apvilkta
Nuogas kairiojoje pusėje
tiesiog atspindys
mano veidrodžio
jis dainuoja Klaudiją kol atsiveria vartai
plūsteli
visos praverktos naktys grūdasi
apie akis gyvenimas
klastingi skubūs sprendimai nuosprendžiai ydos
    jis taip dainuoja taip meldžiasi
o dar sako aš *melstis neįstengiu*
nebegalima melstis linguojam
pirmyn atgal lingu lingu
prašvilpia
Piktojo pakinkyta naktis
       vienas mirksnis
viena lemtinga klaida
ir baisiausia
        sielvarto dainiau
pripažinti tą klaidą
          jeigu reiktų
            vėl pakartočiau

Prabudau
nuo savo riksmo: *užmušiu!*
Dairausi
                    tokia švelni vasara –
negi tai aš

Bijok, Ofelija,
bijok, sesuo,
tai ne žmogus
o svetimas
už jį galvoja kuria sprendžia myli
argi nori
kliedesį mylėti
beprotybė
ne meilė tavo kelią tiesia
esi priklausoma
abu
priklausot nuo klampių vaidinimų
sakura rankose atsidūsėjimai spektaklio tamsoje
atsidūsėsi apkabinus mūsų gluosnį
tau savo seserišką brolio meilę siūlau
aistringą? Taip! Ir amžiną, žinau
ne jo ilgiesi o skaidraus upelio
kur tu įkrisi su margais vainikais
vaidinimui dar nė neprasidėjus

Aš perrašysiu šitą juodą dramą -------
atnešk man vyno ir ateik į brolio glėbį

Aš mirsiu tol, kol bent viena
protinga
ir gailestinga siela
man vyno duos ----------------

O tu, Ofelija?
Anot poeto, –
Lyg nuo lengvučio rausvo dūmo,
Tu, jūra, netekai skaistumo?

OFELIJA. I MONOLOGAS

Po vandeniu
tyliai šnarant žolynams
perregimomis plaštakomis
perregimoje srovėje
                plaukiau į tave
pasroviui driekėsi
                atitrūkusi kasdienybė
ar aš gėdijaus? ne
mačiau nuplaukiančius savo namus
vėsūs aukšti kambariai
            knygos
                    kurių neskaitysiu
tėvo tekstai
motinos staltiesės mezginiai
būsimi buvę vaikai
pareigos įsižadėjimai brolis
keliavo ta pačia tėkme kaip ir aš
į slėnį
        kur visa pamiršime
ir nežinau
kas skandino labiau
prarastas buvęs gyvenimas ar
povandeninė laisvė

OFELIJA. II MONOLOGAS

Pasirinkau gluosnį
ir nėriau
dabar jau žinau prisipažįstu
tyčia atėjau į tą vietą
kur įkritusi
plaukčiau kaip tik pro tave
nes kas gi galėtų
pasipriešinti srovei
kai įkrenta
su visa beprotybe ir ilgesiu
todėl buvau ir esu nekalta
upė
mane atplukdė
su margaisiais tais vainikais
tu žvilgtelėjai ir išsigandai
šypsojausi po vandeniu

Akimirką
mes buvome dviese

OFELIJA. III MONOLOGAS

Mylimasis
tu nieko nepadarei blogo
nekaltas
Šekspyras ištarė
abiejų pamišimą ir
aistrą
kuriai per maža scenoje vietos
nuramins tik upelio vanduo
kai plauksiu pro kryžių
saulės apšviestas Ofelijos veidas
šypsosis
nedvejoki
apkabink vandeny
išsiardantį mano paveikslą

LAERTAS. PO VISKO

Seserie mano,
žiedlapi,
plaukiantis rudenėjančioje upėje
o galėjai būti tyra
nereikėjo žaisti kaip paauglei
ar neatskiri
                    kas yra realybė?
ji seniai prasidėjo
nuplaukei
mano ranką paleidai
neapginsiu
nebeištrauksiu

Eik dabar
pasipasakok
savo nuodėmes Faceboockui

HAMLETAS

Ji niekada nepareis
širdies ramybė mano motina
aš žiūrėsiu į aukštus medžius
trečio aukšto balkonas
košiamas vėjo ir monologų
                    vis dar virpa
šviesa nuo Nemuno ir Neries,
                              Dieve,
kada šitai buvo
tėvo nerūpestingas juokas
mamos papurusios garbanos
                    jo delnuose
negi dėdė gyvenimas
               mus būtų išdavęs
ten Ofelija brenda per vandenį
su dilgėlėm ir varnalėšų šaknim
trinksis plaukus
jos galva ir po žemėm man kvepia
upe kriauklėmis ir akmenimis
                         žengdama
ji grįžta ir grįžta
negi visa atstūmiau
vienu netikėjimo judesiu
pakišau po velėna

ir mano siela suskilo
ilgiuosi pasaulio
jį turėdamas liesdamas
ir mirdamas
nesugebu mirti
mane valkios po sceną
tamsoje
aš springsiu tamsa
netikėjimo vėmalais:
sudraskyta gyvybė
Ofelijos dumblas
Motinos ilgesys
Tėvo šmėkla
visuose namuose
kapuose
visose bažnyčiose scenose

Tik eilėraščio scenoje
galiu būt iš tikrųjų
ne aš

REANIMACIJA

Jau nešu girgždančiais užupio laiptais
sutrintą kliedesį tekstą
mojuok rankom kad neisi į sceną kad vaidenasi
ir daugiau nevaidinsi spjaudykis mes sėdėsime
dvi naktis ant grindų ir kartosim negalima
sumaišyti Šekspyro su kasdienybe nusidėjėliai
pasakysi visais amžiais vienodi
atsipainiok! rytoj atsistosi ant kojų
šiandien miegok tau suleisiu narkotikų
pakabinsiu ant balkio lašelinę gyvenimo
kalis natris ir pragaras
visas repertuaras tik pasakyk kokį šūdą
po spektaklio tu gėrei keturis savo gyvenimus
jei nė vieno dabar neatsimeni tik vaidenasi
kirmėlės ir lavonai moterų kojos –
glostysiu kol budistų vienuolis
neapsikentęs susiraitys meditacijai
kas man Hamletas kas Ofelija jeigu Jorikas –
iš visų pakampių ir sandėliuko –
vargšas Jorikas senstantis aidas ir vilnelė nuo užupio - - - - - -
esame užrakinti nakties
linkstančiom kojom
šokame savo šokius
dėl rytojaus
dėl netikro rytojaus
kad tiktai prisikeltume

PROSPERUI

Negalime
vienas kitam pažadėti –
                                        praeis
nebus nei lengviau
              nei linksmiau
reikia visa paleisti
paleisti ir atsisveikinti
                                  buvo
Milanas ir Vilnius
mūsų ligos ir audros
uraganai ir nusiaubtos šalys
vos pakeliami atkryčiai
priverkti sriubos dubenėliai
sukaustyti judesiai
svetimėjantys žingsniai
žiūrėk
            mano ranka
(anot Mirandos, *imk mano ranką*)
ir štai – tavo ranka
Kūrėjui patinka

mūsų rankos šypsenos klaidos
taip mane raminai
kai springau negyvenimu
ir padėjai atkosėti

Tuojau nusileis tas lėktuvas
mes pakilsim
                    ir eisim

Iš tikrųjų
išoriškai netgi gražus
patraukia akį
jau pramoko apsirengti
daryti įspūdį
man buvo jo gaila
kol nepasidarė gaila savęs
Ko tikėjausi?
kad prisijaukinsiu vilką?
Ar Delfina su Marinete
iš mamos pasakos
prisijaukino
ir kuo viskas baigėsi
kaip skraidė knygos ir peiliai
šiepėsi dantys
kaip užveržė grandinėlę su kryžium
prisitraukė lyg pabučiavimui
o šiaip tai
užkibau
patekau į tuos spąstus
nes buvo ir tykių valandų
kai pramokom skaityti ir gerti
ne tik vyną

kavą ir mineralinį
sėdėdavom atsirėmę į sieną
vartydavom poezijos knygeles
savo užrašus
                skaitydavom garsiai
regėjosi
            ta aušra reikalinga
ir šviesos ne per daug
šukavau Kalibano ilgus plaukus
gydžiau sužeistą
dainavau kad užmigtų
                        žinojau
                            muštas
                                bijojau
žvėries valandų
kaip ir švelnumo priepuolių
to balso
            kuris kas naktį man
                    kas naktį - - - - - - - - - - -
Aš tau parodysiu kur noksta obuoliai
aš tau pririnksiu žemės riešutų
išmokysiu pagauti beždžionėlę - - - -

Šaukiausi angelo ir sveiko proto
meldžiau
ieškojau psichologų
betgi takas
į Kalibano irštvą man
dar neužžėlė

Tu gėrei
  į mano sveikatą
    kad aš negyvenčiau

REPETICIJOS. V

Tiek žaista mirtim
gąsdinta
        savižudybe
psichoze chroniška depresija
su atkryčiais pavasarį rudenį
tiek atsisveikinta
        po paskutinės taurės
        obstrukcinio bronchito
        inkstų uždegimo
uždegta ir užgesinta
                cigarečių
į patalus į kantrųjį kūną
tiek sudėta vilčių
                efektingai
vienu valingu judesiu –
            nuo stogo
            per venas
            ant bėgių
            su auksine adata
            įsijautus į vėžį
įsakyta kaip po visko aprengti
ateiti į laidotuvės ar nė nesirodyti
kad man šiandien
            užvis brangiausia

viena kasdienos repeticija
kai Režisierius
pasilabina su pasauliu
gurkšteli savo espresso
ir tyliai ištaria:
pradedam

MIRANDA

Aš atsikelsiu
greičiausiai bus spalio pradžia
melsvas rožinis šaltas dangus
gaiva nusidriekusi per mano miestą
už lango
tyliai liepsnojanti liepa
gildanti sekmadienio vaiskuma
atsimenu taip jau buvo
vos girdimas
sparnų plastėjimas
ir aš keliuosi
                    nebebijodama
prisikeliu
              visiškai sveika
                                   pagijusi
praveriu langą
kvėpuoju pasaulį
tokį brangų vienintelį
žinau kad buvai
bet pirmą kartą
nesijaučiu kalta dėl tavo žūties
pasaulis
             kuriame galiu būt be grandinių

man brangus
vienas mylimojo šypsnys
ašara
sapnuojančio vaiko akies kamputyje
laisvė
jau srūva
atveriu langą
ir alsuoju –
pasaulis
kuriame galiu būti
man brangus

pasaulis
kuriame galiu būti

FUNDAMENTALISTŲ HEIDI

Gal pameni
sėdėjom viešbučio vestibiulyje
atkišusi diktofoną klausinėjau
apie teatrą ir Dievą
tavo Heidi mūsų Heidi
vaikštinėjo aplink sukišusi kumščius
į striukės kišenes į dangų
kol mes apie Jį čia aiškinomės
atvėso kava baigėsi visos baterijos
ir aš tau prisipažinau
kad irgi galiu liudyti
asmeniškai taip būtent asmeniškai
o kas tai? - - - - - - - - - - - - - - - - - -
mano vaikas - - - atsakiau be kvapo
galėjo nebūti
bet kaip apie tai papasakoti
                                        įtikinamai
o dar drįsai abejot –
                tuštuma
                          negyvensi

EPIZODINIS

Galiu persodinti visus augalus
jau pilnatis
ir mėnulis Mergelėje
bet savo gyvenimą?
sudraskytus sapnus?
Kokio substrato reikėtų
kad iš naujo patirtum
žiedo spalvą
                    žydėjimo laiką

Šaknys
šaknys siekia kur nebeatmenu
ir per suspaustą tamsą
                                        paryčiais
grįžtu trumpam epizodui

Ką gi reiškia
scenos priesakas
būti ČIA ir DABAR

Kas yra tasai
ČIA ir DABAR –
iliuzija
kurią tuoj suvaidinsime

ALIOŠA. DUGNE

Šok, mano vaikeli,
šok
    gal įstosi į konservatoriją
visus linksminsi
                        padėrusiomis akimis
                        tūpčiodamas

Apie kokią ramybę, Viešpatie?
Apie kokią ramybę - - - - - - - -

Žemėn meti kepurėlę
um čia čia
um čia čia

Šioje scenoje
užsemia sielvartas

Visuomet užsimerkiu

GARSO SUVEDIMAI

Mes negalim pasveikti nes nesergam
tik mažėja dienų kurios sotina
                                                    ilgesį
žaibą tau tiesiu ligi durų ir bėgu
o vis tiek pasiveja
tavo balso griaustinis tai įrašas
jaunas garso technikas vėl kankina
pakartojimais pauzėm ir juoku
mes juk nesergam
kas dar bėga tas gyvas
bet kodėl taip juodai neįmanoma

MEISTRAS

Jis sėdi tylus
nelyginant svetimas
                    iš kitur
mažoje aksominėje
Karakalio ložėje
žiūri ir švelniai šypsosi
o jie šoka su šaukštais
repetuoja beprotnamį
maestro išblyškęs
necharizmatiškai tikras
tokie
      talentingiausi
bet ir juos
susiranda Volandas

Aš tik guodžiuosi
kad pragaras ne beprasmis
jeigu rankraščiai nedega

MARGARITA

Margarita Nikolajevna,
jūsų skaistumo auka beprasmiška
tamsiuose nuodėmių tuneliuose
apsupta gyvūnų pavidalų
kačių šlapimo nuorūkų tvaiko
neišgelbėsit Meistro
                                        nei meno
                              juoba literatūros
tai klasta
ir be reikalo įtikėjote
savo samarietiškom galiom
be gėdos puolėt į gėdą
                                          o Piktasis
tyliai šaiposi
lėkėt per miestus
su karštos sriubos puodais
mineraliniu tyru įelektrintu kūnu
viską o viską vardan to meno
vardan kelių rankraščio puslapių
kurie
kaip vėliau paaiškės
                                        pasauliui
ne tokie jau ir svarbūs

VOLANDAS

Apsireiškia
atilsio valandą kūrybos ar nevilties
jūroje
pasirašant bent kiek svarbesnę sutartį
ar man rašant eilėraštį
imant į rankas
išgaląstą peilį
smeigtukus virbalus žirkles
miegant ir mylintis
itin dažnai – maldos minutėmis
tykios ramybės sekmadieniais
kai iškočiotas pyragas palaistytos gėlės
pervilkti patalai išvėdinti
namai apleisti rūsiai ir palėpės
kai rašau laišką ar giesmę
giedu iš meilės ar sielvarto
jis stovi ir merkia man akį
nebijok, sako, aš visuomet su tavim
pasiruošęs padėti
nebijok, mažule, mano lengvoji plunksna,
zuiki zuikeli, kalba
švelniausiais žodžiais guodžia išmanančiai
rafinuotai atpažindamas sužeidimus
kurių niekas nejuto neįžvelgė

negaliu jam spjauti į veidą riečiuosi
Tėve, išvesk mane
Sūnau, mane gelbėk
Dvasia, neapleiski
Bet Viešpatie,
kaip anas žiūri
kaip žiūri - - - - - - - - - - -

DUGNO SATINAS

Nuobodu.
viską žinau iš anksto
jūsų nuodėmes kraujo skonį
mano rankos mirties nepamiršo
nesvarbu kad baltos gražios
o kruvinos
tik paties ašaros dar jaudina
tik mano paties skausmas
tai ir tavo skausmas
gerk, mano broli
į mūsų sveikatą
nesveikatą
sakai, neturi?
paieškok ten, prie durų
paslėpiau batuose - - - - - - - - - - - - - -
šiandien nebevaidinsim
Už...iso

SHOPPING AND FUCKING

Gulėjom
kaip dvi išskrostos varlės
po naktinių išpažinčių
buvo baisu
drėgni prisilietimai
tankūs atsidūsėjimai
ak, nieko tokio ir neįvyko
tik supratau kad nenoriu
bent jau dabar
                    jokio prisikėlimo

Pažiūrėk
kaip mes švytime
kai žiūrime
                vienas į kitą

Tikras rytas
apčiuopiamas rūkas
greit šešta valanda
vasara persirito per kalną
rugsėjis
po keturių penkių dienų
bus dar tikriau
dar ramiau
už sienos
mano mylimas miega
tuoj ištarsime *labas rytas*
ir įsitikinsim
esame

PRIEŠ KELIONĘ

Tada susėdom visi priešais veidrodį
ir aš viską jiems papasakojau
kol dar neprasidėjo
kitaip niekas manęs nesivestų
tai supratau iš pirmų repeticijų
                    iš pirmų mizanscenų
tyli ir visiškai aiški sąlyga
perregimas peršviestas
atpažintas įvardytas
sėdėjau
            nuleista galva zakristijoje
(vien dėl manęs delsė leisti žiūrovus)
kalbėjau susikaupusi
                              trumpais sakiniais
nešniurkščiojau taip verkiau
bet čia kitaip nė nebūna
ir prisipažinau kas man atsitiko kodėl
pakėliau ranką
                      iš tikrųjų tai prieš save
po to – ir antrą svarbiausią nusidėjimą
ir trečią
          o tada
mes pakilom nuo veidrodžio
jie mane apkabino
ir patraukėme į Elsinorą

TURINYS

VASARINĖ

POŽEMIŲ

Zelčiūtė, Dovilė
Ze42
Džuljetos suknelė: eilėraščiai / Dovilė Zelčiūtė. – Vilnius:
Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla. 2013. – 100 p.
ISBN 978-9986-39-754-0
Nuo vaikystės susijusi su teatru, šias patirtis ir išgyvenimus poetė perkėlė į poeziją. Scenos vaizdai ir pjesių personažai susipina su gyvenimo dabartimi, tartum sakant: klasikus veikusios aistros ir mintys tęsiasi, mūsų kasdienybėje yra reikšmingų situacijų, susiliečiančių su didžiaisiais veikalais. Autorės biografija, persmelkta teatro, nulėmė išskirtinį šios vientisos knygos pobūdį.
UDK 821.172-1

Dovilė Zelčiūtė
Džuljetos suknelė
Eilėraščiai

Redaktorius Valentinas Sventickas
Dailininkė Deimantė Rybakovienė
Korektorė Virginija Savickienė
Maketavo Dalia Kavaliūnaitė

2013 04 09. 2,1 leidyb. apsk. l. Tiražas 500.
890-oji leidyklos knyga. Išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, K. Sirvydo g. 6, LT-01101 Vilnius.
www.rsleidykla.lt / info@rsleidykla.lt
Spausdino UAB „Petro ofsetas", Savanorių pr. 174D, LT-03153 Vilnius.

Dešimtasis
Dovilės Zelčiūtės
eilėraščių rinkinys
„Džuljetos suknelė“ –
gerai dramaturgiškai
sustyguota poezijos knyga.
Du skyriai, „Vasarinė“
ir „Požemių“, – lyg du
už(si)kalbėjimų spektaklio
veiksmai. Spektaklio apie
teatrą. Sielos teatrą?
„Margarita Nikolajevna,
/ jūsų skaistumo auka
beprasmiška / <...> /
neišgelbėsit meistro /
nei meno / juoba
literatūros“. Leiskitės,
skleiskitės, leipkit saldžiojoj
rašymo nuodėmėj:
„pragaras ne beprasmis“.
Eilėraščiai – vis tiek
biografemų šokis. Tai kas,
kad karštligiškai mainant
vaidmenis ir kaukes.

„Džuljetos suknelėj“
kasdienę tikrenybę
lyg nejučia paglemžia
„srovė apšvietimas
ir veidrodžiai“, visa virsta
(ypač antrame skyriuj)
sūkuringu poetiniu
vyksmu, jame biografiniai
bei kitokie autorės
ir dramų personažų
požymiai, potroškiai,
poelgiai tampa
nebeatskiriami,
nebeatidalomi,
nebedalytini.
Kaip pačios autorės
gyvenime, nuo mažystės
persmelktame teatro.
Ar šis faktas čia
minėtinas? Nebent todėl,
kad panašaus – teatrinio –
efekto eilėraščių knygos,
ko gera, niekas kitas
neparašytų.

VLADAS BRAZIŪNAS

